

O NEKI KRITIKI

V drugi številki revije *Zgodovina za vse* za leto 2003 je izšel prikaz zbornika o *Splošnem ženskem društvu 1901-1945*, ki ga je izdal Arhiv Republike Slovenije. Avtor zapisa Aleksander Žižek ima zelo rad pregovore in rekla, ki jih v naši dnevni politiki ne manjka, rad pa jih tudi obrača na glavo. Tako je najbrž pod vplivom fraze *Le čevlje sodi naj kopitar*, vse raziskovalke, ki so sodelovale pri omenjenem projektu, proglasil za feministke. Dokaj nenavadno je, da nek izobraženec enači temo raziskovanja z vedenjem raziskovalca. Sprašujem se, kakšna asociacija se mu bo porodila, če bo prebiral dela o dvornih norcih ali vampirjih. No, vsekakor pa lahko na podlagi te splošne ocene, ki jo daje, sklepamo, da knjige ni preveč pozorno prebral. Članice društva nika- kor niso bile feministke, z današnjo predstavo o njih pa imajo kaj malo skupnega.

Zanimivo je Žižkovo rangiranje člankov v ome- njeni publikaciji, le tri označuje kot razprave, a med njimi dvema doda prilastek »politični«. Žal ni jasno, kaj s tem misli, sta povezani z današnjo politiko ali je hotel zapisati, da posegata na poli- tično področje. Ostala poglavja pa razvršča med prispevke in še nižjo stopnjo – zapise. Moti ga veliko število biografskih prispevkov in dodaja, da lahko najdeš tako koncentracijo biografij le še v biografskem leksikonu. Moški zgodovinarji (zapisal je moška zgodovina!) so tako pisanje že prerasli. Najprej moramo ugotoviti, da življenje- pisov članic SŽD v *Slovenskem biografskem lek- sikonu* razen nekaterih izjem ni. In ker predvide- vam, da je imel Žižek v mislih prav ta leksikon, pogledjmo, kdo je vanj pisal – večinoma moški, raziskovalci, akademiki prejšnjih generacij slo- venskih zgodovinarjev, literarnih zgodovinarjev in eminentni storkovnjaki z drugih področij. Je hotel avtor kritike na hitro pomesti z njihovim delom, ga je prerasel?

Na koncu sicer izvemo, da je njegov odnos do knjige izrazilo pozitiven, žal pa tega ne utemelji niti z enim stavkom, trditev ostaja kot zapis ne- kega subjektivnega občutka. Vsiljuje se misel, da bi razlaga tega stališča Žižka najbrž pripeljala do razkoraka z njegovo pavšalno, skoraj minimizi- rajočo kritiko.

Zakaj se mi je zdelo potrebno tole zapisati? Lahko ugotovimo, da je v današnjem sloven- skem zgodovinopisju relativno malo kritike, pri-

kazi knjig so večinoma le povzetki vsebine, kar je razumljivo, saj pisanje pravih kritik zahtevajo pogosto ne le študij dela, ki ga predstavljamo, ampak tudi poznavanje širše problematike. Taka konstruktivna kritika bi bila vsekakor zelo do- brodošla.

Naj se na koncu obregnem še ob tale stavek iz Žižkovega prispevka: »Urednici sta k pisanju povabili 30 pisk (!) in piscev...« Klicaja nisem dodala, naredil ga je avtor. Priznam, da bi ga na- pisala tudi jaz, kajti ta beseda naj bi bila očitno roditelj množine samostalnika 'piska'. Besede piska v slovarjih slovenskega knjižnega jezika ni. Morda je avtor dobil asociacijo v pogovorni frazi, da je nekdo zadnja piska, kar izrečemo, če hočemo povedati, da ima majhen vpliv v družbi. Avtorice prispevkov v omenjenem zborniku to zagotovo niso!

Anja Dular

»KRITIKI SO LAHKO LE LJUDJE, KI IMAJO DRUGAČNO ZGODBO O ISTEM DOGODKU«*

Odgovor urednic zbornika *Splošno žensko društvo 1901-1945* na oceno mag. Aleksandra Žižka v *Zgodovini za vse*.

Po uvodni vsebinski predstavitvi zbornika *Splošno žensko društvo 1901-1945*, ki ga je v dru- gi številki *Zgodovine za vse* pripravil mag. Alek- sander Žižek, se je v nadaljevanju (oziroma bolj proti koncu) lotil tudi metodološkega in vsebin- skega ustroja zbornika.

Avtorja kritike moti (pre)obsežen *hagiografski* del zbornika, namreč biografske zgodbe žensk, ki so delovale v *Splošnem ženskem društvu*. Urednici sva ravno zato, ker se nama je zdelo pomanjkanje biografskih podatkov o pomemb- nih tvorkah slovenske preteklosti že sramotno, aktivirali tako veliko število sodelavk in sodelav- cev, ki so pisali prav zgodbe o ženskah. Poleg tega pa postajajo življenjepisi v novjšem času, ko stopajo v ospredje zgodbe malih, prezrtih lju- di, pomembna podlaga za znanstveno delo, ki

* LESKOŠEK, Vesna: *Zavrnjena tradicija*, C.F. : Ljubljana 2001, 16.